

NIEBERT – NEDERLANDS HERVORMDE KERK

Deze kerk werd in 1385 gesticht op last van het klooster van Aduard. Merkwaardig genoeg ligt de kerk niet aan 'het pad' waarlangs de boerderijen en de pastorie stonden, maar een eind ten noorden daarvan. De huidige weg is pas eeuwen later aangelegd.

Het gebouw, een eenvoudige rechthoekige zaalkerk met een recht gesloten koorsluiting, is gelegen op een licht verhoogd kerkhof. De buitenmuren worden geleed door brede lisenen, die op de hoeken zijn uitgegroeid tot steunberen. Ook de koorsluiting wordt gestut door een forse steunbeer. De ernstige verzakkingen als gevolg van het kantelen van de fundering zijn tijdens de restauratie van 1947-'48 een halt toegeeroepen. Bij deze restauratie werd de fundering vernieuwd en een betonring aan de bovenzijde van de muren aangebracht. Boven de ingang in de westgevel zit een ongeschonden gotisch spitsboogvenster. In de noordwand is een groot venster ingebroken tegenover de oude ingang aan de zuidzijde. De grote rondboogvensters zijn in 1831 aangebracht, evenals de vensters van de oostgevel. De dakruiter van 1773 vervangt een klokkenstoel die ten zuiden van de kerk gestaan heeft. Bij de laatste restauratie is de dakruiter min of meer 'classicistisch' herbouwd met grote galmgaten en bekroond met een met lood beklede naaldspits. Het huidige uurwerk is in 1924 aangebracht.

Inwendig wordt de kerk gedekt door een balkenzoldering. Het meubilair uit de 18e eeuw is van de hand van de Groninger beeldhouwer Caspar Struiwig (1698-1748). Struiwig heeft voor verschillende Groninger kerken werkstukken vervaardigd en is ook bekend als snijwerker van de orgelbouwer Albertus Antoni Hinsz. In 1743 vervaardigde hij, waarschijnlijk in opdracht van de familie Thema, het snijwerk van herenbank, lezenaar en kansel. Op het klankbord van deze kansel staat een tekst die in vertaling luidt: *'Gij Christus, beheerst de Geest en Stem der Geleerden'*. De kanselkuip heeft vier panelen met snijwerk van elkaar kruisende en in elkaar hakende banden in Lodewijk XIV-stijl. Mogelijk sierde ooit het wapen van Hendrick Jans Ibema (in het koor zijn grafzerk, 1773), toenmalig collator van de kerk, het middenpaneel van de kuip. Onder de kansel ligt een gietijzeren grafplaat uit 1849 met de bekende doodssymboliek: de gevleugelde zandloper die verwijst naar het voorbij vlieden van de tijd, de vlinder als symbool voor de wegvliedende ziel en de slang, die zichzelf in de staart bijtend een cirkel vormt, de zogenaamde Ouroboros: deze symboliseert de cyclische aard van de natuur, het eeuwige terugkeren en de eenheid van alles.

Tot de inventaris behoort verder een koperen doopbekken op een smeedijzeren stander. Er is een avondmaalsbeker met het opschrift: *'Door Dom(inee) Posthumus'* met het jaartal 1727. In het middenpad ligt een aantal grafzerken voor de Iwema's en enkele aanverwante geslachten, zoals de Ijbema's. In het koor bevinden zich drie nissen, waarvan twee in de oostelijke koorwand. De met profielstenen omlijste piscina is een reconstructie uit de jaren 1947-'48. De met rode Bremerzandsteen omlijste nis in de noordmuur diende als bewaarplaats voor het Heilig Sacrament.

Het orgel, in 1912 gebouwd door Bakker & Timmenga uit Leeuwarden voor de Doopsgezinde Vermaning te Sint-Annaparochie, werd in 1941 in de kerk van Niebert geplaatst. Het vervangt een kabinetorgel uit 1831. Van dat orgel is alleen een gipsen beeldje overgebleven, voorstellende een harp spelende Koning David. Dit beeldje wordt bewaard in een nisje naast de kansel. Aan de wand tegen de westgevel achter het orgel bevinden zich pilasters, beschilderd in geïmiteerd marmer, met daartussen op hout geschilderd orgeldoek. De kerk is in 2006 gerestaureerd. Het doek achter het orgel is helemaal opgefrist en weer zichtbaar. Verder is het snijwerk op het orgelbalkon teruggebracht naar de oorspronkelijke plaats op de herenbanken. De lambrisering uit de kerkenraadskamer van de Remonstrantse kerk in Groningen kreeg een nieuwe bestemming in Niebert. De ernstig door houtrot aangetaste dakruiter werd hersteld. De gestolen torenhaan is helaas nooit weer teruggevonden. Een exacte replica siert nu de dakruiter.